№ 276. Środa 2. Grudnia 1857. Rok wydania 47.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.
Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Szwecya i Norwegia. — Księstwa Naddunajskie. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Przegląd miesięczny galicyjskiej kasy oszczędności. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

Lwów, 1. grudnia. C. k. krajowa dyrekcya budownicza podaje niniejszem do wiadomości publicznej, że dnia 12. stycznia 1858 będzie się odbywać u niej egzamin ogólny (Staatsprüfung) dla służby budowniczej.

(Wypłata obligów Lombardo-weneckiej pożyczki.)

Wiédeń, 28. listopada. C. k. ministeryum finansów ogłasza: Z dniem 1. grudnia 1857 zapadające procenta i zwroty kapitału Lombardo-weneckiej pożyczki z 1850 roku wypłacać będą:

W Frankfurcie nad Menem dom wexlowy pana M. A. Rotschilda.

W Amsterdamie c. k. jeneralny konzul Filip Krieger i dom wexlowy Becker & Fuld.

W Paryżu dom wexlowy braci Rotschildów.

W Augsburgu dom wexlowy Paweł Stetten a

w Lugano dom wexlowy Franciszka Jaucha na rachunek Lombardo-weneckiego banku w Medyolanie.

Z resztą i kasa Lombardo-weneckiego banku w Medyolanie wypłaci na żądanie kupony tej pożyczki z dniem 1. grudnia 1857 za granicą zapadłe.

Zwrot zaś w seryi 15 na dniu 2. czerwca 1857 wylosowanych Lombardo-weneckich obligacyi pożyczkowych nastąpi tylko na miejscu dotychczasowego uprocentowania tych obligacyi, a jeżeli miejsce uprocentowania jest zagraniczne, wtedy tylko nastąpi w kasie Lombardo-weneckiego banku w Medyolanie, jeżeli przeniesienie zwrotu kapitału na Medyolan nastąpiło w przepisanym czasie.

— *Gazeta wiéd.* z 27. listopada b. r. pisze: Te obligacye dawnego długu państwa, które na mocy najwyższego patentu z 21. marca 1818 na rok administracyjny 1854 mają być umorzone, są wykreślone z ksiąg kredytowych i leżą gotowe do spalenia publicznie, co poźniej ogłoszone będzie. Na teraz podaje się do wiadomości powszechnej, że obligacye dawnego długu przeznaczone na rok administracyjny 1854 do spalenia

	kapitał w wartości imiennej	kapitał po $2^1/_2$ pct. porachowany
wynoszą	5,586.040 r. $19^2/_8$ kr.	5,000.000 r. — kr.
Od czasu ogłoszenia najwyższego pat. z 21. marca 1818 amortyzowano z tej kategoryi długu po koniec roku administracyjnego 1853 publicznie	198,075.044 r. $30^7/_8$ kr.	179,000.136 r. — kr.
Ogółowa suma umorzenia wynosi dotychczas	203.661.084 r. $50^1/_8$ kr.	184,000.136 r. — kr.
i dzieli się według kategoryi na następujące kwoty:		
Obligacye bankowe . .	66.611.195 r. $26^5/_8$ kr.	64,274.015 r. $36^2/_8$ kr.
Oblig. kamery nadw. .	69,249.424 r. $3^7/_8$ kr.	62,000.350 r. $12^6/_8$ kr.
Stanowe obl. eraryalne	65,988.498 r. $31^1/_8$ kr.	56,264.290 r. 26 kr.
Przeznaczone do losowania stanowe oblig. domestykalne	1.811.966 r. $48^4/_8$ kr.	1,461.479 r. 45 kr.
Razem	203,661.084 r. $50^1/_8$ kr.	184,000.136 r. — kr.

	kapitał w wartości imiennej	kapitał po $2^1/_2$ pct. względnie 5 pct. obliczony
Od czasu wydania najwyższego patentu z 21. marca 1818 wylosowano na odbytych po koniec administracyjnego r. 1854 w 260 ciągnieniach dawnego długu .	297,720.585 r. $9^7/_8$ kr.	264,129.217 r. 25 kr.
Gdy jednakże z tego w czasie losowań częścią przepisanemi patentem wykupnami ze strony funduszu amortyzacyjnego, częścią innemi rodzajami wykreślenia umorzono i w książkach kredytowych odpisano	97,163.794 r. $40^3/_8$ kr.	88,122.293 r. 20 kr.
tedy wynosi ogółowa suma kapitałów zredukowanych przez powyższe 260 losowań na pierwiastkową stopę procentową	200,556.790 r. $29^4/_8$ kr.	176,006.924 r. 5 kr.
z tego znajduje się w majątku fund. amortyzacyjnego	24,692.848 r. $16^8/_8$ kr.	24,872.513 r. 42 kr.
Jest przeto z podwyższonem uprocentowaniem w obiegu . .	175,863.942 r. $12^6/_8$ kr.	151,134.410 r. 23 kr.
Z końcem roku administracyjnego 1854 był na uzupełniające losowanie po $2^1/_2$% efektów obliczony kapitał w kwocie		557.012 r. 35 kr.

z roczną kwotą prc. 13.925 r. $18^7/_8$ kr. w prenotacyi.

Przy tej sposobności będą spalone także wykupione i amortyzowane w administracyjnym r. 1855 w ogółowej kwocie 2,414.000 r. i w administracyjnym roku 1856 w ogółowej kwocie 2,593.300 r. obligacye pożyczki państwa z roku 1851 Lit. A i Lit. B. długu zamiany, pożyczki z roku 1852, następnie zaciągniętej zagranicą pożyczki w srebrze z roku 1854, do których się odnoszą ogłoszone *Wiedeńska gazeta* z 9. kwietnia i 30. listopada 1856, nr. 82 i nr. 277 obwieszczenia ministerstwa skarbu z 3. kwietnia i 28. listopada 1856.

Ameryka.

(Nowe zamiary Walkiera. — Zaburzenie w Filadelfii.— Stan rzeczy w St. Domingo.— Zniesienie stanu oblężenia w Baltimorze.)

Nowy York, 7. listopada. Jak donosi *New-York-Times* przygotowują się nowe zajścia w Ameryce centralnej. Z rozkazu rzeczypospolitej Costa-Rica zajął pewien wyższy oficer kostarykański rzekę San Juan, i ogłaszając na niej zarazem stan blokady, zabronił spławiać się tamtędy wszelkim okrętom Nikaraguy. Ten sam oficer, pułkownik Canty, otrzymał dalej zlecenie, zażądać od komendanta miasta San Carlos poddania warowni, a w razie przeciwnym wolno mu użyć nawet zbrojnej przemocy. Krok ten usprawiedliwia rzeczpospolita Costa-Rica tem, że Walker przysposabia się do nowej wyprawy i że tylko wojsko kostarykańskie może obronić rzeczpospolitą nikaragską od przyszłego najazdu. Z innej strony upewniają znowu, że Walker dla braku pieniędzy odstąpił od swego zamiaru. Zresztą nie miał on już ponawiać swego dawniejszego zamachu na Nikaraguę, ale chciał tylko zakładać osady wojskowe w głębi Ameryki środkowej. Wszystko też, co głoszono o jego znacznych środkach pieniężnych i licznej sile zbrojnej, nie miało nigdy najmniejszej podstawy prawdziwej.

— W Filadelfii przyszło ostatniemi dniami do zaburzenia ulicznego. Kilkunastu ludzi przeciągało po ulicach, niosąc chorągiew z napisem: „Chcemy bronić ubogich!“, ztąd powstało zaraz zbiegowisko, ale na szczęście pojawiła się prędko policya i rozbroiwszy wichrzycieli, przywróciła spokój i porządek w mieście.

Haiti, 28go października. Co do obecnego stanu rzeczy na wyspie San Domingo, pisze dziennik *Constitutionel*: Powstanie przeciw jenerałowi Baez nie powiodło się w samej stolicy San Domingo, ale zato ogarnęło kraj cały tak, że dotychczasowemu prezydentowi pozostaje tylko władza w samym tylko obrębie miasta i w warowni na półwyspie Samana. Były prezydent Santanna, wygnany z rozkazu Baeza, powrócił do kraju i stanąwszy na czele całej armii

powstańczej, oblega w tej chwili San Domingo. W mieście panuje już nędza głodu, nie wątpić też, że Baez wkrótce będzie musiał poddać się nieprzyjaciołom. Wszystkie wycieczki z miasta odparł Santa-Anna zwycięzko, a zaczyna potwierdzać się nawet wiadomość, że jenerał Baez ratował się ucieczką. Przed kilka tygodniami właśnie w chwili największych zaburzeń, przybyło do San Domingo 400 wychodźców z Elsass. Nie mogąc w czasie zamieszek znaleźć utrzymania, mrą nieszczęśliwi z głodu. Baez wysłał ich do Samanu, gdzie znalazło się trochę żywności, ale zaraz w pierwszym tygodniu przyjazdu na wyspę umarło 50 z nich z głodu i febry.

Baltimore, 1. listopada. Gubernator Ligon zniósł na powrót ogłoszony stan oblężenia w mieście Baltimorze, otrzymawszy od komitetu mieszczan i burmistrza jak najuroczystsze zapewnienie, że w dniach wyborczych nie przyjdzie do żadnego zaburzenia.

Hiszpania.

(Nowe rozporządzenia w administracyi. — Wiadomości bieżące.)

Madryt, 21. listopada. Ogłoszony w *Gazecie madryckiej* zakaz sprzedaży dóbr komunalnych aż do przyszłej uchwały Kortezów w tym względzie, poczytują powszechnie za dowód, że rząd przystąpi na prawdę do desamortyzacyi. Założenie banku pomocniczego do zmiany banknotów wywarło pomyślny wpływ na obrót pieniężny. Upewniają ze wszystkich prowincyi, że wszędzie znajdują się zapasy gotówki. Wszakże wywóz kruszców stał się za przykładem Madrytu i na prowincyi przedmiotem rozgałęzionej spekulacyi. Spodziewają się też, że rząd surowem rozporządzeniem zapobieży wkrótce wszelkim podobnym nadużyciom.

— Pobory do milicyi odbywają się wszędzie w spokoju i porządku. — Według listów dziennika *Constiutionel* z Madrytu z d. 19. b. m. słychać w wyższych kołach hiszpańskiej stolicy, że Królowa Izabela zamyśla na przyszłe lato odwiedzić Królowę Wiktoryę. — Rozwiązania Królowej spodziewają się co dzień. Jeśli Jej królewska Mość powije syna, to będzie zwał się Franciszek d'Asci (d'Assisi) i jeśli dożyje, będzie to pierwszy Król hiszpański tego imienia.

— Jak donoszą z Hawany pod d. 24go października zasięgał gubernator Kuby dokładnych informacyi co do stanu majątku niektórych towarzystw bezimiennych, zawiązanych w ostatnich czasach na wyspie, aby zapobiedz przyszłym bankructwom.

Z Madrytu telegrafują pod d. 25. października: Rada duchowna została rozwiązana i ma być przyłączona na przyszłość do rady królewskiej.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Wiadomości z Indyi. — Nagrody. — Dziennik „Times" o handlu niewolnikami.)

Londyn, 26go listopada. Dla żałoby po zmarłej Księżnie Nemours niema żadnej uroczystości u dworu, tylko znakomitsze osoby otrzymują kolejno zaproszenia. Wczoraj był na zamku lord Clarendon z małżonką, a dziś udaje się tam ambasador francuski.

— Z Kalkuty donoszą pod dniem 22. października urzędownie, że ustanowiono komisyę, która ma sądzić Króla Delhów, że dwóch jego synów skazano na śmierć i że w pałacu Delhów ważne odkryto papiery. — Kontyngens gwaliorski udał się na Kawnpore, którego komunikacya z Alumbemekiem jest wolna. Saugor nieotrzymał jeszcze odsieczy. W Bombaju, Madrasie, Scinde i Nizamie panuje spokój.

— Aby nagrodzić zasługi, niestety zawcześnie poległego w boju jenera Neilla, wyznaczyła wschodnio-indyjska kompania wdowie po tym jenerale oprócz pensyi prawnie jej przysługującej, jeszcze 500 funtów szterl. rocznej płacy aż do śmierci. Królowa ze swej strony dozwoli wdowie tytułować się „Lady Neill", gdyż godność kawalera orderu „Bath" była przyznaczoną dla jej małżonka. Udzielanie innych pensyi rodzinom dzielnych jenerałów nie zależy od rządu tylko od parlamentu. A że zasłużonemu Hawelokowi wyznaczono w dodatku do rocznej pensyi 100 funt. szt., potrzeba to przypisać tylko śmiesznemu skąpstwu, chociaż ministeryum wojny dozwoliło wszystko, cokolwiek według istniejących ustaw dozwolić mogło. Każda nadzwyczajna negroda musi być wniesiona przed sąd parlamentu.

— Dziennik *Times* umieścił niedawno notę o handlu niewolnikami, która wyraża się cierpko o ruinie, „jaką ludzie ograniczeni popisując się filantropią", sprowadzili zapoznaniem naturalnej różnicy pomiędzy białymi a czarnymi na zachodnie Indyi, i która daleka od tego, aby jednogłośnie „z obrońcami ludzkości" występywać przeciw francuskiemu handlowi niewolnikami, zdaje się owszem zalecać naśladowanie francuskiego przykładu. — Argumenta tej noty oburzały wielce dziennik *Times*, gdyż wyraża się z obrzydzeniem o handlu niewolnikami, ale rozpacza oraz nad niemożnością przytłumienia jego. W końcu zaś utrzymuje, że popieranie emigracyi murzynów i dostarczanie roboty wolnym murzynom, jakkolwiek wydaje się nie bardzo cnotliwym środkiem, może nierównie skuteczniej zapobiegać handlowi niewolnikami, niż wszelkie dotychczasowe zakazy, układy i eskadry afrykańskie.

Francya.

(Zniżenie dyskontu. — Wiadomości bieżące. — Ratyfikacya granic besarabskich. — Administracya Paryża. — Sesya prawodawcza. — Opieka chrześcian w Chinach. — Załogi na wodach amerykańskich. — Gościńce w Algieryi.)

Paryż, 26. listopada. Bank francuski zniżył dyskonto swoje od wexli o 1 procent, mianowicie na 7% od 30dniowych, 8% od 30- do 60dniowych, a 9% od 60- do 90dniowych wexli.

— Rząd francuski kazał przedłożyć szwajcarskiej radzie federacyjnej projekt traktatu względem wzajemnej ochrony własności literackiej.

— Pełnomocnicy mocarstw podpisanych na paryskim traktacie pokoju, zbiorą się dzisiaj w ministeryum spraw zewnętrznych, aby wymieniać wzajemnie ratyfikacye ugody co do nowej regulacyi granic besarabskich.

— Przy zagajeniu sesyi rady jeneralnej departamentu Sekwany podał prefekt baron Hausmann na d. 23. b. m. przegląd stosunków departamentalnych, przyczem starał się donieść, że przebudowywanie niektórych dzielnic Paryża daleko mniejsze pociąga za sobą ofiary niż się obawiano z początku, przytem podnosi jeszcze moralność w stolicy, nadając zatrudnienie tak znacznej liczbie robotników i rzemieślników. Główną dążnością Cesarza, przy tych nakazanych budowlach byłoby „naprowadzić naród cały na zbawienną drogę ufności i pracy." Skutek odpowiada coraz więcej nadziejom. „Paryż zrobiony zdrowszym i piękniejszym, naród zatrudniony, przedsiebierczość podniesiona, to są najpierwsze i najgłówniejsze owoce tych budowli, podjętych pod wpływem Cesarza. Przykładając się z wszelkich sił swoich do zamiarów Cesarza i usiłowań prefekta w tym przedmiocie, zasłużyła rada gminna na wdzięczność narodu."

— Wczorajszy *Constitionel* mniema, że paryska konferencya w sprawie rumuńskiej zbierze się dopiero w drugiej połowie stycznia.

— Otwarta z d. 28. listopada sesya ciała prawodawczego potrwa bardzo krótko, jak mniemają powszechnie, zawsze jednak musi przeciągnąć się najmniej na dni czternaście, bo w takim tylko czasie może zgromadzenie prawodawcze złożyć przepisaną przysięgę.

— Rząd cesarski jak z jednej strony stara się zapobiedz przewadze hierarchii kościelnej w kraju, tak znowu na odwrót przykłada się z wszelkich sił swoich, aby sprawę katolicyzmu podnieść w obcych krajach. Nie jestto wcale sprzecznością z samym sobą ale owszem jedno opiera się na drugiem. Nie zupełnie miła dla kleru polityka wewnętrzna zasługuje na przebaczenie u protektora i obrońcy katolicyzmu *in partibus infidelium*. Nie wątpić też, że wywołane otwartym rozkazem mandarynów prześladowanie chrześcian w Chinach wywrze wielki wpływ na politykę Cesarza w kwestyi chińskiej. Upewniają też, że rząd cesarski wesprze silnie wojenne działania Anglików.

— J. M. Cesarz przyjmował przedwczoraj na posłuchaniu przeznaczonem odwołanych posłów Szwajcaryi i republiki chilleńskiej, t. j. pułkownika Barmann i admirała Manuela Blanco Encalada.

— Z Mexyku donoszą, że nadzwyczajny poseł francuski przy rządzie tamtejszym p. de Gabriac, zniepokojony nowemi rozruchami w kraju, zażądał od komendanta francuskiej dywizyi okrętowej kilka okrętów w obronę poddanych fracuskich.

— Rząd wzmacnia temi czasy załogi w swych koloniach amerykańskich. Śrubowy paropływ „Meuse" odpłynie d. 1. grudnia do Cherbourga i odwiezie jeden pułk piechoty morskiej do Guadeloupe. Inny paropływ „Nievre" odchodzi z Rochefort do Brestu a ztamtąd odjedzie z oddziałem 21. pułku morskiej piechoty do La Martinique, podobnież i okręt przewozowy „Sekwana" ma temi dniami z 3. pułkiem piechoty odpłynąć do Guyanny.

— *Monitor algierski* składa sprawozdanie o świetnym postępie dudowli gościńców w Algieryi. Rozciągnąwszy sieć gościńców w połowie listopada także na dolinę Wed-Sahel, połączono już Aumale z Bugią. Budową tego gościnca zapewnili sobie Francuzi na prawdę zdobycie południowych pochyłości Dżurdżury, podobnie jak dopiero wzniesieniem warowni Napoleon podbili krainę Beni-Ratów. Droga z Aumale do Bugii obejmuje 183 kilometrów w długości, z tych 70 ukończonych na ostatku kilometrow ciągnie się pośród szczepów, podbitych dopiero w ciągu tegorocznego lata.

Szwajcarya.

(Nowe wybory. — Związek państw położonych nad jeziorem Badensee. — Wnioski rady związkowej. — Odmówienie soli z Wirtembergu.)

Berna, 24go listopada. Dla przeprowadzenia przepisanych ustawą nowych wyborów, powołała szwajcarska rada związkowa zgromadzenie związkowe na dniu 7. grudnia b. m. Do nowych wyborów należą, mianowanie rady związkowej na 4 okres urzędowania od 1. stycznia 1858 do 31. grudnia 1862, mianowanie prezydenta i wice-prezydentów rady związkowej, wybór rady narodowej i rady stanu na rok 1858, dalej wybór sądu związkowego z zastępcami na okres urzędowania od r. 1858 do 1860, wybór dwóch prezydentów, każdy na jeden rok urzędowania, nareście wybór kanclerza do r. 1862. Pomiędzy nowemi projektami ustaw znajduje się odroczony niedawno projekt co do pensyi urzędników szwajcarskich i projekt co do reorganizacyi zarządu prochowni. Pod rubryka „Rekursa" figuruje jeszcze sprawa kolei orońskiej, wywołana sporem między kantonem wadtlandzkiem i radą związkową.

— Wielka rada w St. Gallen przystąpiła do związku państw położonych nad brzegami jeziora Bodensee. Związek ten zamierza jak wiadomo uregulować spust jeziora w pobliżu Konstancyi.

— Pomiędzy wnioskami, jakie rada związkowa ma przedłożyć radzie prawodawczej, znajduje się kilka spraw ważniejszych, mianowicie petycya kantonów Luzern i St. Gallen co do ich politycznych stosunków domowych, nakoniec zaś ratyfikacya zawartego w Paryżu traktatu handlowego.

— Przy ratyfikacyi kilku układów co do kupna soli dla kantonu berneńskiego pokazało się, że wielka rada, która pobierała

wszystkie swe zapasy soli z Wirtembergu i Schweizerhalle, musi obecnie na jednem tylko ograniczać się źródle, bo Wirtemberg wypowiedział jej dalszą dostawę soli z swych żup krajowych.

Włochy.

(Jezioro awerneńskie i zakładanie portu wojennego. — Koszta statuy na cześć niepokalanego poczęcia N. P.)

— Jezioro awerneńskie zmieni sie wkrótce w port wojenny. Robót fortyfikacyjnych podjął się Anglik Goupyy za 540.000 dukatów. Jezioro samo obejmuje 3 kilometry, a mając dostateczną głębokość nadaje się wybornie na bezpieczny port wojenny. Otoczone do koła górami, na których liczne powstaną baterye, będzie jezioro to połączone z morzem krętym kanałem w długości 4 kilometrów. Wstępu bronić będzie warownia Baja, której ogień skrzyżuje się z bateryami po drugiej stronie przystani. Roboty całej budowy portu już się rozpoczęły.

— *Giornale di Roma* pisze pod d. 21. b. m.:

„Koszta statuy, wzniesionej na cześć niepokalanego poczęcia Matki Boskiej, wynoszą w ogóle 54.185 skudów, uzbierane zaś na pokrycie budowy składki dobrowolne wydały summę 57.191 skudów. Z uzyskanej w ten sposób nadwyżki przeznaczył Jego Świątobliwość jedną część dla kilku artystów, zatrudnionych przy tem dziele, resztę zaś dołączył do zwyczajnych subwencyi, jakich udziela robotom w katakombach.

Niemce.

(Domy robocze. — Bliskie zwolanie sejmu. — Ofiary explozyi.)

Berlin, 26. listopada. Władzom administracyjnym i stanom obwodowym rozmaitych prowincyi monarchii przedstawiono znowu, że potrzeba koniecznie ułatwiać wykonanie dobroczynnych zamiarów ustawy z 21. maja 1855 względem zastosowania środków poprawczych do osób unikających roboty tym sposobem, ażeby we wszystkich obwodach urządzano stosowne domy robocze.

O ile słychać dotąd, zostaną obie izby sejmowe zwołane na dzień 7. lub 8. stycznia. Obrady nad budżetem państwa na rok 1858 zostaną już temi dniami ukończone w rozmaitych ministeryach.

Moguncya, 23. listopada. Liczba ofiar ostatniej katastrofy jest podług dziennika *Mainzer Journal* następująca: Z mieszczan zginęło na miejscu 20. Z ran otrzymanych umarła tego samego dnia 1, dnia 21. 1 i dnia 22. 1 osoba. Z kr. pruskiej załogi związkowej zginęło na miejscu 5 ludzi, tego samego dnia umarło 4, 20go 1go i 21go 1 żołnierz. Te data czerpane są z list śmiertelnych tutejszego magistratu. Z c. k. austryackiej załogi związkowej miało zginąć na miejscu 2 ludzi. Ogólna strata w zabitych i umarłych wynosiłaby więc dotychczas 36 osób. Liczba ranionych jest znacznie większa, ale bliższe jej oznaczenie, osobliwie co do osób cywilnych, jest już dlatego niepodobne, ponieważ większą część pielęgnują w domach prywatnych.

Szwecya i Norwegia.

(Obrady nad budżetem. — Wniosek duchowieństwa względem swobód religijnych. — Przyspieszenie toku spraw.)

Sztokholm, 20. listopada. Większa część punktów budżetu utrzymała się na sejmie, reszta zaś, nad którą niepodobna się było porozumieć, wróciła pod obrady wzmocnionego wydziału stanu. Lecz i w wydziale trudno było doprowadzić do zgody, bo stany uprzywilejowane chciały zaproponowane sumy podwyższyć, stan mieszczański pozostawić bez wszelkiej zmiany, a stan wieśniaczy zmniejszyć je po części. Ztąd też przyjęła większość sejmu, że punkta budżetu utrzymały się w trzech stanach, kiedy w rzeczywistości potwierdził je stanowczo tylko jeden stan mieszczański. Członkowie stanu wieśniaczego wnieśli protest przeciw podobnemu przypuszczeniu. — Stan duchowny zaproponował innym stanom, aby wspólną odezwą zalecić osobnemu wydziałowi jak najspieszniejsze wykończenie nowego projektu co do wolności religijnej. Duchowieństwo oddaje się nadziei, że nową ustawę zdoła przeprowadzić po swej myśli, i tem samem odsunie raz zawsze niedawny wniosek rządowy. Inne stany nie widzą potrzeby takiego przynaglania wydziału, a stan rycerski oświadczył się wyraźnie przeciw propozycyi duchowieństwa. — Na zgromadzeniu prezydentów wszystkich stanów zgodzono się co do środków, jakiemi wypada przyspieszyć ile możności tok zaległych spraw, aby wkrótce można już zamknąć posiedzenia sejmu.

Księstwa Naddunajskie.

(Dalsze uchwały dywanu.)

Z **Jass** otrzymał dziennik *Etoile du Danube* następującą depeszę z 21. listopada: „Dywan *ad hoc* przyjął jeszcze następujące punkta powszechnego porządku dziennego: 1) Poddanie cudzoziemców sądownictwu krajowemu; 2) utworzenie władzy synodalnej dla obudwu prowincyi; 3) nietykalność pomieszkania; 4) rozdzielenie władz prawodawczych i wykonawczych. Wydział włoskiański proponował przedłożyć życzenie względem zniesienia pańszczyzny, i kwestya ta będzie rozważana na przyszłem jeneralnem posiedzeniu dywanu. Rząd zabronił dywanowi wydawać buletyn dla ogłaszania protokółów swoich posiedzeń.

Azya.

(Uzupełnienie podanych telegramów.)

Pojedyncze doniesienia depeszy z dnia 18go b. m., które w wczorajszych telegraficznych wiadomościach nie były wspomniane, uzupełniamy według angielskich dzienników: Pomiędzy Havelockiem w rezydencyi Luknowa z 1500 żołnierza, a innymi 1000 ludzi ze słabymi i ranionymi w Alumbarze, jest odległość 3ch mil angielskich i komunikacya pomiędzy nimi trudna; nieprzyjaciel ma być liczny i silny w artyleryę.

Konwój z zapasem żywności przybył z Kawnpore do Luknowa zaraz po tegoż odsieczy; 250 ludzi konwojowało zapasy i przybyli nieuszkodzeni, gdyż Sepoje byli oszańcowaniem się pilnie zajęci. Posiłki z Kalkuty dochodzą spiesznie: oddziały, razem 1200 Europejczyków miały dnia 16. października odejść z Kawnpore do Luknowa. Załoga Luknowa mogła była łatwo wydobyć się przemocą na wolność, jednak jenerał nie chce kobiet i dzieci na nowe niebezpieczeństwa narażać. (Do 30. października, tak donoszą w dopisku, miał Havelock mieć 7000 żołnierza razem, a 24go otrzymał 2 pułki w posiłku). Nana Sahib ma być znowu koło Bituru. W Kalkucie nie wiedziano nic, by miał być uwięzionym.

Mann Sing, pierwej nasz przyjaciel, obrócił się po wzięciu Delhów przeciw nam.

W Decsa zbuntowała się część 32go pułku piechoty i zamordował dwóch oficerów. Maharadzę z Oralinu mieli zamordować właśni ludzie.

Malagbur wzięto poźniej i wysadzono w powietrze.

Koło Alyphuru został nieprzyjaciel dnia 5go powtórnie pobity, utracił 500 ludzi i 2 działa

Dnia 14go przybyła armia do Agry. Nieprzyjaciel uderzył na stacye, został pobity, rozprószony, i aż do Khasee ścigany utracił 1000 ludzi, 43 dział i 50.000 funt. sztr. Nasze straty są małe.

Daniny dochodzą w porządku i spiesznie.

Z rozkazu naczelnego wodza organizują pod Kowngunge obóz z 2000 żołnierza. Wzięcie Delhów wywarło wielki wpływ w obwodzie Meerutu i okolicy. Straty pułkownika Greathead koło Bolundżuhuru wynosiły 50 zabitych i rannych. Zbiegów Delhijskich wyparł pułkownik Nelson z Bituru, które stało się silną pozycyą.

Dalej donoszą, że Luknow otrzymał posiłki, a mianowicie 53. i 93. pułk europejskiego wojska.

Wszędzie czuć się daje brak konnicy; dwa wielkie okręta posłano parostatkami do Rangunu po słonie.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Londyn, 28. listopada. *Times* sądzi, że rząd nie wniesie przed lutym żadnych projektów finansowych. — Lord John Russell zamierza wnieść bil względem przypuszczenia Izraelitów do parlamentu. — Królowa odjedzie wkrótce do Osborne. — Lord Panmure słaby.

Berlin, 28. listopada. Królewskie rozporządzenie zawiesza ograniczenia stopy procentowej na trzy miesiące. Zresztą nie można żądać wyższych niż dotąd procentów z terminem dłuższym nad 12 miesięcy.

Turyn, 27. listopada. *Gazetta Piemontese* ogłasza nową ustawę paszportową, która zaprowadza różne ułatwienia. Hrabia Terenzio Mamiani, nowo mianowany profesor filozofii i historyi na uniwersytecie turyńskim, miał wczoraj wstępną prelekcyę. — *Diritto* utrzymuje, że z 204 wyborów padło najwięcej 80 na mężów, których ministeryum polecało i wspierało. Ten sam dziennik donosi, że jeden z znaczniejszych domów handlowych w Turynie zawiesił wypłaty, a o kilku innych bankierach tamtejszych krążą niepomyślne wieści. Także w Genuy zbankrutował jeden z pierwszych domów. *Armonia* ogłasza adres hrabiego Solaro della Margaritta do czterech kolegiów wyborczych, które go mianowały.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 1. grudnia. Na wczorajszy targ przypędzono w ogóle 318 sztuk wołów, mianowicie z Rozdołu 6 stad po 24, 12, 30, 12, 11 i 30 szt., z Szczerca 2 stada po 20 i 8 szt., z Brodów 30 szt., z Rohatyna 34 szt., z Bóbrki 32 szt., z Lesienic 20 szt., z Krzywczyc 22 szt., z Kamionki 2 stada po 10 i 8 szt. a z Kropiwnika 15 sztuk. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu 220 sztuk na potrzeb miasta i płacono za woła, mogącego ważyć 250 ℔ mięsa i 30 ℔ łoju, 44r. 30kr.; sztuka zaś, którą szacowano na 330 ℔ mięsa i 40 ℔ łoju, kosztowała 62r. 30kr. mon. konw.

Zaleszczyki, 19. listopada. Według doniesień handlowych z 9 miejsc obwodu czortkowskiego podajemy średnie ceny zboża i innych foraliów, jakie były na targach od 1. do 15. b. m.: mec pszenicy 2r.12kr., żyta 1r.33kr.; jęczmienia 1r.15kr.; owsa 42kr.; hreczki 1r.24kr.; kukurudzy 1r.52kr.; ziemniaków 26kr. Cetnar siana 51kr.; nasienia konicza 14r. Sąg drzewa twardego 7r.8kr., miękkiego 5r.43kr. Funt mięsa wołowego 4¹/₄kr. Mas okowity 24kr. mon. konw.

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 1. grudnia.	złr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	78	42
„ przedał „ „ 100 po	—	—
„ dawał „ „ za 100	—	—
„ żądał „ „ za 100	79	12
Wartość kupona od 100 złr.	1	40

Kurs lwowski.

Dnia 1. grudnia.

		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	52	4	56
Dukat cesarski	„ „	4	55	4	59
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	33	8	38
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	38	1	39
Talar pruski	„ „	1	34	1	$35\frac{1}{2}$
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	11	1	12
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	78	45	79	12
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	77	54	78	12
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	82	36	83	12

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 1. grudnia.

Oblig. długu państwa 5% 81; $4\frac{1}{2}$ % —; 4% —; z r. 1850 —. 3% ; $2\frac{1}{2}$% —. Losowane obligacye 5% —. — Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 $128\frac{1}{2}$. Wiéd. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcye bank. 975. Akcye kolei półn. $1762\frac{1}{2}$. Glognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie $233\frac{1}{2}$. Dunajskiej żeglugi parow. —. Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiédniu — —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2 m. —. Augsburg $108\frac{3}{8}$ 3 m. Genua — l. 2 m. Frankfurt $107\frac{1}{4}$ 2 m. Hamburg $80\frac{1}{4}$ 2 m. Liwurna — 2 m. Londyn 10 — 34. 2 m. Medyolan 106. Marsylia 125. Paryż $125\frac{1}{4}$. Bukareszt 263. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. $10\frac{1}{4}$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemniz. $88\frac{5}{8}$; detto galicyjskie $78\frac{1}{2}$. Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 $108\frac{3}{4}$. Pożyczka narodowa $83\frac{1}{2}$. C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 278 fr. Akcye c. k. uprzywil. zakładu kredyt. $196\frac{1}{2}$. — Hypotekar. listy zastawne —. Akcye zachodniej kolei żelaznej —. Akcye kolei nadciskiej —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 1. grudnia.

PP. Bieniecki Wład., z Tarnopola. — Czermiński Juliusz, z Glińska. — Hr. Golejewski Adam, z Hryniowiec. — Przybyłowski Stan., z Hanowiec — Rubczyński Wład., z Jaśniczcza. — Sarnecki Łeon, z Hryniowiec. — Sobolewski Eligiusz, z Hanzlówki. — Skrzyszewski Józ., z Sewerynki. — Volkmar Edward, c. k. inspektor cent. minist. finans., z Wiédnia.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 1 grudnia.

PP. Bieniecki Wład., do Koziny. — Białobrzóski Stanisław, do Dzidziłowa. — Łodyński Stan, do Milatyna. — Olszański Cypr., do Kopeczyniec. — Książe Sanguszko Wład, do Tarnowa. — Szymanowski Franciszek, do Bobiatyna. — Thulie Jan, do Rzepniowa. — Wiszniewski Henryk, do Dobrzan.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 30. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	325.61	+ 0.8°	95 3	północny sł.	pochmurno
2. god. popoł.	326.60	+ 1 0°	92.7	„ „	„
10. god. wiecz.	328.45	+ 0 6°	90 0	„ „	„

W nocy deszcz 0.‴38.

TEATR.

Dziś: na scenie polskiej **„Niema męża w domu"**, komedya w 2 aktach, i **„Odludki i Poeta"**, komedya w 1 akcie br. Alex Fredro.

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY
stanu galicyjskiej kasy oszczędności
z dniem 30. listopada 1857.

Stan czynny

		zł.	kr.	den.	zł.	kr.	den.
Gotowizna		29.617	15	—			
Papiery publiczne: a) nieulegające kursowi i płatne za okazaniem		130.000	—	—			
Papiery publiczne: b) „ „ z terminem najdłuższym sześciu miesięcy		113.208	45	—			
Papiery publiczne: c) sprzedajne po kursie		182.657	14	—			
Zastawy: kwoty udzielone na papiery i monety z terminem najdłuższym dni 90		283.770	—	—			
Weksle: których termina nie nadeszły „ „ „ „		147.650	—	—			
Pożyczki hypot.: a) ziemskie		1,781.596	20	—			
Pożyczki hypot.: b) miejskie		757.965	55	—			
Rachunek różnych osób: drobne należytości i niedobory					648	54	2

Stan bierny

		zł.	kr.	den.	zł.	kr.	den.
Wkładki na książeczki: było z końcem zeszłego miesiąca	złr. 3,201.095 kr. 48 d. 1						
w m. b. włożyło 700 stron	złr. 80.416 kr. 25 d. —						
„ „ „ wypłacono 565 stronom	„ 82.117 „ 32 „ 1						
Przewyżka zwróceń	złr. 1.701 kr. 7 d. 1				3,199.394	41	—
Zakłady publiczne na rachunkach ciągłych winne					3 334	1	1
Ogóły		3,429.829	30	1	3,200.043	35	2
Odjąwszy sumę mniejszą od większej		3.200.043	35	2			
Przewyżka surowa stanu czynnego stanowiąca fundusz do rozliczenia się w końcu roku ze stronami z należnych im prowizyi		229.785	54	3			

Lwów, dnia 30. listopada 1857.

Od Dyrekcyi galicyjskiej kasy oszczędności.

KRONIKA.

W Ilniku, obwodzie samborskim, w szlacheckim domu Piotra Ilnickiego Zajękowicza, u którego właśnie odbywało się wesele, wybuchł nagle o dziesiątej godzinie przed południem zapewne z pieca ogień, który tak spieszno się rozszerzył, że w przeciągu pół godziny około 15 gospodarstw, wszystkie budynki mieszkalne i gospodarcze wraz z całym zbiorem i 27 sztuk bydła stały się pastwą płomieni, wszelki ratunek na nic się nie przydał, bo silny wicher przeszło pół mili roznosił przęsła z gorejących dachów słomianych. Szkoda wynosi około 7230 złr. m. k.

— Zajmują archeologów i historyków pierwsze trzy zeszyty historyi kościelnej „Tavole cronologiche critiche", którą wydaje ksiądz Ignacy Mozzoni zakonu świętego Giovani di Dio w Wenecyi. Całe dzieło jest obliczone na 18 zeszytów, a każdy zeszyt obejmuje jeden wiek. Treść wypracowana starannie, a mozolne ustępy istoty czynu i ich wieku oparte są na zasadach krytyki. Studya źródeł historycznych wznieci i ułatwi się niezmiernie takim przeglądem. Szczególnego powabu i korzyści przydają temu dziełu dodane kopie napisów, monet, obrazów, posągów, sarkafagów i budynków. Przytem umiał Mozzoni zrobić wybór i rysował wszystko własnoręcznie z godną podziwienia znajomością, tak że pracę jego uważają za postęp w litografii. Wizerunki monet na stronicach tego dzieła mają zupełny połysk metalu a wnętrze katakomb okazuje się jak w odwzroczu „kamery obskury". — Przedsiębiorczy zakonnik śmiałą swą pracą zwrócił na siebie uwagę namiestnika Wenecyi. Hrabia Bissingen uznał te prace, i upraszał Cesarza Franciszka Józefa, by je przeglądnął w klasztorze miłosiernych braci na Isola di S. Servolo. Właśnie wtedy znajdował się zakonik w najprzykrzejszem położeniu. W nadziei pomyślnego skutku poważył się na wielkie wydatki, przełożeni klasztoru byli w coraz większej obawie, i już prowincyał otrzymał rozkaz. wstrzymać przedsiębierstwo, gdyż zakon nie może i niepowinien wikłać się w długi. P. Mozzoni wymógł jeszcze na superyorze odpowiedź: „jeśli nie wolno mu ukończyć dzieła, natenczas nikną i środki, jak pokryć koszta wydatków". Stroskany zatem oczekiwał z niecierpliwością rozstrzygnienia z Paduy. W tem przykrem usposobieniu pisze Gazeta wiédeńska, pracował znużony, gdy Cesarz Austryi wstąpił na próg jego celi. Jego Mość Cesarz przeglądał wszystko z wielką uwagą, i wyrażał się kilkakrotnie z wielką pochwałą. Uciśniony zakonnik korzystał ze sposobności i wyznał panu namiestnikowi swoje położenie i niebezpieczeństwo. Hrabia udzielił to Jego Mości Cesarzowi. „Ile jesteś Pan winien?" zapytał Cesarz łaskawie, „Ach Wasza cesarska Mości! Zanadto wiele! 9000 lirów!" Tego samego wieczora wręczono p. Mozzoniemu 9000 lirów. Trudności były zatem usunięte, a później otrzymał z Wiédnia medal w nagrodzie i zaszczytne pozwolenie poświęcić to dzieło Jego ces. Mości.

Rozmaitości nr. 48.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1) Mikołaja Kopernika portrety i wizerunki. Przez Felicyana Łobeskiego.
2) Zbiory Archiwalne. Dziennik polityczny z r. 1763 utrzymywany w kancelaryi królewskiej w Warszawie. (Ze zbioru W. Kajetana Jabłońskiego).
3) Elisza Kent Kanne i jego odkrycia pod biegunem północnym r. 1853—4 i 5.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.***

Z c. k. galic. drukarni rządowej.